

Tekoälyn käyttö Sininauhaliitossa

1. Strategiat ja tekoälypolitiikka

Sininauhaliiton ja Peluurin strategiat (Peluurissa) toimivat lähtökohtina myös silloin, kun käytämme työssämme apuna tekoälyä. Erillinen tekoälypolitiikka asettaa raamit tekoälyn hyödyntämiselle. Koska tekoäly kehittyy nopeasti, päivitämme politiikkaa kaksi kertaa vuodessa. Tarkistuksen ja päivityksen tekevät yhdessä tiimien edustajat eli tekoälyagentit.

2. Mihin käytämme tekoälyä?

Käytämme tekoälyä, kun se

- nopeuttaa työtä ja tehostaa toimintaa,
- vapauttaa aikaa muihin työtehtäviin,
- parantaa työn laatua esimerkiksi virheitä tarkistamalla,
- parantaa päätöksentekoa tarjoamalla uusia ehdotuksia sekä
- auttaa innovoinnissa ja uusien toimintatapojen kehittämisessä.

3. Mihin emme käytä tekoälyä?

- Massiivisesti energiaa kuluttavien kuvien ja videoiden generointiin ilman perusteltua syytä tai kokeiluihin ilman tavoitetta. Huomioimme kuitenkin, että osaamisen kehittämiseen tarvitsemme myös harkittuja kokeiluja.
 - Arvioimme tekoälyn energiankulutusta osana kokonaisuutta. Koska tehtävien energiantarve vaihtelee, valitsemme aina tilanteeseen sopivimman ratkaisun.
- Muuhun kuin julkisen tiedon käsittelyyn avoimissa tai ulkopuolisissa tekoälypalveluissa. Ei-julkista tietoa käsitellään *vain* turvallisissa ympäristöissä. M365-ympäristössä sisäistä tietoa voi käsitellä turvallisesti, mutta arkaluonteisia henkilötietoja ei saa syöttää tekoälylle missään tilanteessa.
 - Tunnistamme tekoälyyn liittyvät tietosuojakysymykset ja olemme näiden suhteen poikkeuksettoman tarkkoja.
 - Voimme jollakin aikataululla kehittää joihinkin toimintoihin sisäisen, suljetun ja tietoturvallisen tekoälyn.
- Osaamatta ja päivittämättä osaamista
 - päivitämme ymmärrystämme tekoälyyn liittyvissä oikeudellisissa ja eettisissä kysymyksissä.

4. Pidämme mielessä

Pidämme mielessä, millaisen aineiston avulla tekoäly on koulutettu ja miten aineisto vaikuttaa sen tuotoksiin ja sisältöön:

- Tekoälyyn liittyy yhdenvertaisuusongelmia, joiden tunnistamisessa ja ratkaisemisessa tarvitaan kriittistä ihmisotetta.
- Varmistamme, että tekoäly kunnioittaa monimuotoisuutta eikä vahvista ennakkoluuloja.

5. Käytämme tekoälyä assistenttina

Tekoälyn käyttö kehittyy jatkuvasti. Sitä voidaan käyttää apuna esimerkiksi

- **ideoinnissa ja tiedonhaussa** inspiroivana kumppanina, ideoita tuottavana ja tietoa etsivänä assistenttina.
- **viestinnässä ja sisällöntuotannossa** tekstiluonnosten ja esitysten tekemiseen, tekstin sävyjen versioimiseen, otsikoiden, kuvatekstien ja tiivistysten tekemiseen.
- **kokouskäytäntöjen helpottamiseen** kokousten nauhoittamiseen ja muistioiden tekemiseen. Huomaa, että tietosuojasysteemitä tekoälyä ei aina voi käyttää kokousassistenttina.
- tiedon etsimisessä, seulonnassa ja käsittelemisessä.
- tekstien ja esitysten tarkistamisessa ja kääntämisessä.
- verkko- ja somedatan analysoimisessa sekä hakukoneoptimoinnissa.
- **vaikuttamistyön tukena** lausuntojen laatimiseen, jäsentelyyn ja muotoiluun.
- **vaikuttavuuden arvioinnissa** toimintojen tulosten, tavoittavuuden ja osallistujamäärien analysoimiseen.

6. Periaatteemme tekoälyn käytössä

- Ihminen on aina vastuussa tekoälyn käytöstä, tekoäly on vain apulainen. Kiire ei ole koskaan syy ulkoistaa vastuuta tekoälylle.
- Työntekijän tulee aina pitää mielessä tekoälyn luonne ja arvioida kriittisesti sen tuotoksia. Tekoälyllä ei ole tunteita eikä tietoisuutta. Tekoälyn osaaminen on rajallista, se tekee edelleen paljon virheitä eikä osaa arvioida kriittisesti omaa tekemistään.
- Tekoälyn tuottaman tiedon lähteet täytyy pyrkiä selvittämään ja arvioida, ovatko lähteet luotettavia ja edustavia.
- Tekoälyn käytössä tulee aina olla mahdollisimman avoin ja läpinäkyvä. Kun julkaistavassa sisällössä tekoälyllä on vähäistä merkittävämpi rooli, tästä on aina mainittava.
 - Erityisesti tekoälyn käytöstä on kerrottava, kun tekoäly etsii, käsittelee ja tuottaa sisältöä.
 - Tekoälyn käytön mainitseminen ei ole välttämätöntä, jos tekoälyä käyttää vain esimerkiksi apuna ideointiin, oikolukuun tms.

7. Mitä tekoälyohjelmia käytämme?

Tekoälyohjelmat kehittyvät ja uudistuvat jatkuvasti, joten ei ole mielekästä linjata, mitä ohjelmia käytämme.

- Tekoälyohjelmia voi käyttää vapaasti, kunhan ymmärtää niiden rajoitukset ja osaa ottaa ne huomioon ohjelmaa käyttäessään.
- Organisaatio linjaa ne sovellukset, joista hankitaan maksullinen versio koko henkilöstölle. Valinnat tehdään vuodeksi kerrallaan ja niitä arvioidaan ja tarkistetaan tarpeen mukaan.

- Yksittäiselle työntekijälle voidaan hankkia maksullisen version käyttöoikeus myös muuhun sovellukseen, jos sille on erityinen peruste.

8. Erilaiset työt, erilaiset käyttötavat

Sininauhaliitossa tehdään erilaisia töitä ja siksi tekoälyn käyttötavat ja käyttöön liittyvät periaatteet vaihtelevat. Tämän dokumentin linjaukset koskevat kaikkia työntekijöitä. Linjausten lisäksi laaditaan kohdennettuja ohjeita erilaisia käyttötarkoituksia varten.

Erilaisia käyttötarkoituksia ovat esimerkiksi:

- viestintä ja vaikuttamistyö
- asiantuntijatyö, tiedon prosessoiminen ja esittäminen
- kehittämistyö, hankehakemusten tekeminen, hankeraporttien kirjoittaminen, hanketoiminnan arviointi
- hallinnolliset työt, esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnon työt
- asiakastyö

9. Henkilöstön roolit tekoälyn käytössä

Kaikki työntekijät käyttävät tekoälyä työssään

- Työntekijät jakavat osaamistaan, auttavat toisiaan ja osallistuvat Sininauhaliiton tekoälylinjausten päivittämiseen.
- Kaikki tuntevat vastuunsa eivätkä käsittele tai syötä tekoälylle arkaluonteista tietoa.
- Jokainen työntekijä päivittää osaamistaan ja saa tukea sekä koulutusta tekoälyn käyttöön, hyötyihin ja riskeihin.

Tekoälyagentit ovat eri tiimien edustajia, jotka yhdessä

- kehittävät tekoälyn käyttöä ja käytön periaatteita Sininauhaliitossa,
- päivittävät tekoälylinjaukset kaksi kertaa vuodessa ja
- välittävät tietoa tiimien ja agenttiryhmän välillä:
 - vievät tiimensä toiveet, tarpeet, kysymykset ja hyvät käytännöt agenttiryhmälle ja
 - tuovat agenttiryhmän linjaukset, ideat, ratkaisut ja hyvät käytännöt tiimille.

Johto

- päättää käytettävistä maksullisista ohjelmista,
- vastaa Sininauhaliiton tekoälytoiminnan sujuvuudesta, tarkoituksenmukaisuudesta, kehittymisestä ja eettisyydestä,
- nimeää vastuuhenkilöt, jotka tällä hetkellä ovat tekoälyagentit (aiemmin tekoälynyrkki, tulevaisuudessa ehkä jotain muuta) sekä
- arvioi ja kehittää tekoälyn käyttöä Sininauhaliiton perustehtävän ja strategian mukaisesti.